

Камянець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
Кафедра історії України

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Історія та культура України, мова викладання – українська
Викладачі	Кліщинський П. В. , старший викладач кафедри історії України, кандидат історичних наук
Профайл викладачів	http://histua.kpnu.edu.ua/klischynskyi-pavlo-volodymyrovych/
E-mail:	Kpasha_istfak@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1586
Консультації	Групові консультації проводяться щотижня за графіком кафедри, індивідуальні – в другій половині всіх робочих днів

2. Анотація до курсу

Історія України – одна зі складових історичної науки, що досліджує генезис і закономірності становлення та розвитку українського народу, його боротьбу за національно-державну незалежність та пов'язані з нею подвиги, тріумфи, драми, трагедії.

Предметом вивчення курсу історії України є складний процес формування та розвитку багатомільйонного українського народу, його діяльності в соціально-економічній, духовній, політичній і державній сферах з давніх-давен до сьогодення. Разом з тим історія України має розглядатися в тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами, з історією її найближчих сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав.

Предмет історії України включає:

- історію території;
- історію титульного етносу;
- історію державотворення;
- матеріальну і духовну культуру;
- роль і значення окремих державних, релігійних і культурних діячів.

Вивчення історії сприяє формуванню історичної свідомості народу, в якій органічно поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток. Закріплена в традиціях, обрядах, художніх образах та теоріях, історична свідомість дає змогу людству узагальнити історичний досвід.

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Історія та культура України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОКР «бакалавр» спеціальностей 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)); 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)); 014 Середня освіта (Мова і література (польська)); 035 Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно)).

На вивчення курсу відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

Історія та культури України тісно пов'язане з всесвітньою історією, історією та культурою окремих регіонів, країн, епох, різних сфер суспільного розвитку, історіографією, архівознавством, археографією, історичною географією, культурологією, археологією, етнографією, документознавством, музеєзнавством, кодикологією, бібліографією.

Програма та завдання навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Суспільні трансформації та розвиток України з давніх часів і до сьогодення.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» полягає у формуванні у студентів факультету іноземної філології цілісних, системних знань про основні політичні, соціально-економічні, культурні події, явища та процеси минулого, діяльність видатних історичних діячів у різні періоди вітчизняної історії; вміння їх аналізувати, узагальнювати, виділяти основні тенденції і закономірності перебігу історичних подій, виявляти причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; володіти науковою термінологією й користуватися нею; розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах.

Основні завдання вивчення дисципліни «Історія та культура України» є:

- розкрити наукову періодизацію історії України, зміст основних періодів української історії, визначальні події та явища, при цьому виважено підходити до оцінок історичних подій;
- вивчити особливості формування та розвитку національного державотворення, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження основні напрямки розбудови української суверенної держави;

- висвітлити історію соціально-економічного та політичного розвитку України, стан сучасного розвитку та перспективи ринкової трансформації економіки України;

- визначити роль і місце в історії України видатних історичних осіб;

- показати роль української держави в системі міжнародних відносин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

– основні події і факти з історії та культури України;

– основні закономірності та особливості соціально-економічного та політичного та культурно-духовного розвитку України;

– періодизацію історії України та її культурного розвитку і основний зміст найважливіших етапів у її історичному розвитку;

– внесок видатних політичних, державних, військових, науково-культурних діячів у справу становлення, захисту і розвитку української нації; понятійний апарат;

– хронологію та історичну карту.

вміти:

– оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;

– працювати з джерелами та монографічною літературою;

– порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;

– аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;

– виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;

– робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української державності та культури від часу її виникнення і до початку XXI століття;

– володіти понятійним апаратом та історичною картою.

4. Формат курсу

Навчальний курс «Історія та культура України» - стандартний, є органічною частиною обов'язкового компоненту нормативних навчальних дисциплін професійної підготовки. Стандартний, обсягом 150 годин (5 кредитів), в тому числі 30 годин лекцій, 20 годин практичних занять і 100 годин самостійної роботи студентів для денної форми навчання.

5. Результати навчання

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері історії та культури України та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 3. Здатність працювати в команді.

	<p>ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 7. Здатність до усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.</p> <p>ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 9. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 11. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 12. Здатність до креативного та критичного мислення.</p> <p>ЗК 13. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК 14. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 15. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 16. Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>ЗК 17. Готовність до усного і письмового спілкування в економічно-діловій сфері українською мовою.</p> <p>ЗК 18. Готовність до узагальнення знань та умінь, здатність застосовувати їх на практиці.</p> <p>ЗК 19. Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>ЗК 20. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 21. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>ФК 1. Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті історії, літератури, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ФК 2. Уміння визначати суспільні функції мови, встановлювати залежність розвитку мови від стану суспільства; роль мови у формуванні етносу і співвідношення мови та культури.</p> <p>ФК 3. Оволодіння студентами понять предмету і завдання дисципліни.</p> <p>ФК 4. Ознайомлення студентів з суттю, змістом, основними категоріями і поняттями дисципліни.</p> <p>ФК 5. Розкриття внутрішніх та зовнішніх факторів, історичного, світоглядного суспільно-політичного і мистецького чинників, закономірностей процесу становлення, розвитку української державної традиції, національної культури, здобутків і втрат духовної та матеріальної культури українського народу.</p> <p>ФК 6. Ознайомлення з сучасними суспільно-політичними, соціально-економічними та духовно-культурними процесами; формування уявлення про взаємозалежність між розбудовою незалежної України та її політичним і економічним розвитком, національно-культурним відродженням.</p> <p>ФК 7. Введення студентів у соціокультурну реальність багатогранного культурологічного процесу</p>

	<p> мешканців України в співпраці і взаємозв'язках із близькими та далекими народами.</p> <p>ФК 8. Вивчення історії та культури України як системи знань, цінностей, правових, морально-етичних норм, духовного світу, соціальних зразків і атрибутів, які визначають поведінку та результати суспільної діяльності окремих представників і всього народу.</p> <p>ФК 9. Сприяння розвитку патріотичних почуттів у майбутніх фахівців.</p> <p>ФК 10. Вивчення основного понятійного апарату і термінології, якими оперує дисципліна.</p> <p>ФК 11. Досвід самостійної предметної діяльності – навчально-пізнавальної, аналітичної, синтетичної.</p> <p>ФК 12. Здатність адекватно сприймати, розуміти, оцінювати і відтворювати почуте чи прочитане.</p> <p>ФК 13. Навички красномовства.</p> <p>ФК 14. Уміння наводити переконливі аргументи в процесі розмови.</p>
--	--

Прогнозовані результати вивчення навчального курсу:

- мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань;
- вміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати в освітньому процесі;
- володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для світової та національної культури;
- здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури;
- оперувати основними подіями, фактами, процесами з історії та культури України, розглядати їх у логічному взаємозв'язку і піддавати системному науковому аналізу, робити відповідні висновки;
- працювати з джерелами та монографічною літературою;
- порівнювати, знаходячи спільні риси та відмінності в історичному розвитку України та інших країн Європи;
- аргументовано, на основі історичних фактів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;
- виділяти теоретичні та практичні цінності з духовного і матеріального надбання культури українського народу;
- робити чіткі, об'єктивні та науково умотивовані висновки про еволюцію української державності та культури від часу її виникнення і до початку XXI століття;
- володіти понятійним апаратом та історичною картою.

6. Обсяг і ознаки курсу

Подати інформацію з робочої програми навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	перший /2019-2020	
Семестр вивчення	другий	
Кількість кредитів ЄКТС	5	
Загальний обсяг годин	150 год.	
Кількість годин навчальних занять	50 год.	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні заняття	0 год.	
Семінарські заняття	20 год.	
Лабораторні заняття	0 год.	
Самостійна та індивідуальна робота	100 год.	
Форма підсумкового контролю	екзамен	

7. Пререквізити курсу

Передумови для вивчення дисципліни – вивчення опирається на базові знання з шкільного курсу «Історії України». Організація роботи студентів передбачає формування поняттєво-категоріального масиву інформації з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науково-технічною літературою, а також розв'язання проблемних наукових задач та ситуацій.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

9. Політики курсу

Вивчення навчального курсу «Історія та культура України» здійснюється на лекційних і практичних заняттях, які є обов'язковими для кожного студента. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. В разі пропуску таких занять, студенти

отримують від викладача відповідні консультації та вивчають пропущені самостійно і особисто відповідають на кожне з них в усній чи письмовій формі, після чого в журналі робляться записи. Крім того, передбачено практику періодичного індивідуального і перехресного усного опитування, виконання письмових контрольних робіт; практичних, індивідуальних і самостійних завдань тощо. При цьому робиться акцент на дотриманні студентами професійної етики, наукової доброчесності і недопущення будь-якого прояву плагіату, фальсифікації, фабрикації. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Викладач особисто подає приклад дотримання академічної доброчесності передбачає і орієнтує в цьому студентів за допомогою: а) посилань на літературу і джерела інформації; б) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; в) надання достовірної інформації про методики і результатів досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність; г) контролю за дотриманням академічної доброчесності; д) виключно об'єктивного оцінювання результатів навчання.

Також викладач намагається в межах своїх можливостей контролювати дотримання студентами академічної доброчесності через: а) з'ясування, чи навчальні завдання виконувались ними самостійно; б) уточнення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; в) дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; г) володіння достовірною інформацією про результати власної навчальної і наукової діяльності; формування вмінь і навичок використання методики досліджень і джерел інформації.

Особлива увага приділяється методичному забезпеченню з допомогою опорних лекцій, посібників, методичних рекомендацій, надання списку рекомендованої літератури, в тому числі надання доступу до електронної бази даних кафедри, використання мультимедійних презентацій, довідково-інформаційних інтернет-джерел. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Схема курсу

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	усього	у тому числі

		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуаль на робота
Змістовий модуль 1. Суспільні трансформації та розвиток України з давніх часів і до сьогодення						
Тема 1. Вступ до курсу «Історія та культура України»	10	2	-	-	-	-
Тема 2. Первісне суспільство та перші державні утворення на території України	11	2	-	-	8	-
Тема 3. Київська та Галицько-Волинська держава	16	4	4	-	8	-
Тема 4. Українські землі під владою іноземних держав.	13	2	2	-	8	-
Тема 5. Українська національна революція XVII ст.	12	2	2	-	-	-
Тема 6. Україна наприкінці XVII – у XVIII ст. Гетьманщина	11	2	2	-	9	-
Тема 7. Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій	14	4	2	-	12	-
Тема 8. Україна в період Першої світової війни та Української революції 1917-1920 рр.	13	4	-	-	9	-
Тема 9. Україна у міжвоєнний період (20-30-ті рр. XX ст.)	12	2	2	-	9	-
Тема 10. Україна в роки Другої світової війни.	12	2	2	-	9	-
Тема 11. Українська РСР у 1945-1991 рр.	11	2	2	-	9	-
Тема 12. Україна у добу державної незалежності	12	2	2	-	9	-
Разом за змістовим модулем	140	30	20	-	90	-
ІНДЗ	-	-	-	-	-	10
Разом годин	150	30	20	-	90	10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. Д. Історія України: навч. посіб. 3-тє вид, виправл., доповн. Київ: Академвидав, 2010. 688 с.

2. Бойко О. Д. Нариси новітньої історії України (1985-1991 рр.): навч. посіб. Київ: Кондор, 2008. 357 с.
3. Бонь О. І., Іванюк О. Л. Історія України: Курс лекцій: навч. посіб. Київ: Вища шк., 2008. 463 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX ст. [Навч. посіб.]. Київ: Генеза, 1996. 360 с.
5. Гуржій О. Україна в суспільно-політичних комбінаціях імперського уряду Росії (30–90-ті рр. XVIII ст.) / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 205 с.
6. Даниленко В. М. Україна в 1985-1991 рр.: остання глава радянської історії / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2018. 278 с.
7. Історія України: Навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 595 с.
8. Історія України: новітня доба: навч. посіб. / [В.М. Литвин, В.Ф. Колесник, А.Г. Слюсаренко та ін.]; за ред. В.М. Литвина. Київ: Академвидав, 2012. 480 с.
9. Історія України: підручник / під ред. В. А. Качкана. Вид. 2-е. Івано-Франківськ: Медицина, 2018. 360 с.
10. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В.М. Литвин. Київ: Наук. думка, 2013. 1056 с.
11. Історія Української держави: Гетьманат ранньомодерної доби / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Арій, 2018. 720 с.
12. Історія українського мистецтва: В 6-и т. Київ: Мистецтво, 1966-1970.
13. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. Київ: Либідь, 1994. 656 с.
14. Історія української культури. У 5 томах. Т. 1. Історія культури давнього населення України. Київ: Наукова думка, 2001. 1135 с.
15. Історія української культури. У 5 томах. Т. 2. Українська культура другої половини XIII першої половини XVII століть. Київ: Наукова думка, 2003. 847 с.
16. Історія української культури. У 5 томах. Т. 3. Українська культура другої половини XVII –XVIII століть. Київ: Наукова думка, 2001. 1246 с.
17. Історія української культури. У 5 томах. Т. 4. Книга 1. Українська культура першої половини XIX століття. Київ: Наук. думка, 2008. 1007 с.
18. Історія української культури. У 5 томах. Т. 4. Книга 2. Українська культура другої половини XIX століття. Київ: Наукова думка, 2005. 1296 с.
19. Комарніцький О. Б. Історія України (XX ст. – 2014 р.): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. України I-II рівн. акредит. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2014. 328 с.

20. Комарніцький О. Б. Історія України: навч. посіб. для студ. коледжів, технікумів та училищ. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута», 2015. 596 с.
21. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навч. посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. / За ред. проф. А. Яртися і проф. В. І. Мельника. Львів: Світ, 2005. 568 с.
22. Литвин В. М. Історія України (у 3-х томах) Т.1. З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Альтернативи, 2003. 864 с.
23. Литвин В. М. Історія України (у 3-х томах) Т.2. Кінець XVIII – початок XX ст. Київ: Альтернативи, 2005. 760 с.
24. Литвин В. М. Історія України (у 3-х томах) Т.3 (Новітній час (1914-2014)). Кн.1. Київ: Альтернативи, 2005. 832 с.; Кн.2. 640 с.
25. Мистецтво України: Біографічний довідник / Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; за ред. А. В. Кудрицького. Київ: Укр. енцикл., 1997. 700 с.
26. Мицик Ю.А., Бажан О.Г. Історія України. Київ: ТОВ «Вид-во «КЛІО», 2015. 680 с.
27. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Абрис, 1991. 227 с.
28. Олійник С. В., Сидорук С. А. Історія України: конспект лекцій для студентів неісторичних факультетів вищих навчальних закладів України. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2011. 172 с.
29. Олійник С. В., Трубчанінов С. В. Україна в період між двома світовими війнами: курс лекцій. Кам'янець-Подільський: Оіном, 2010. 194 с.
30. Петровський В. В., Радченко Л. О., Семененко В. І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. [вид. 2-ге, випр. та доп.]. Харків: ВД «ШКОЛА», 2008. 608 с.
31. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок XX ст.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2003. 340 с.
32. Семчишин М. Тисяча років української культури. Історичний огляд культурного процесу. Київ: Фенікс, 1993. 428 с.
33. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 р. р.). Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 447 с.
34. Смолій В., Степанков В. Феномен Української національної революції XVII ст.: компаративні та евристичні проєкції / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2019. 374 с.
35. Смолій В. А., Котляр М. Ф., Степанков В. С. Спеціальні служби України від найдавніших часів і до сьогодення: У 5-и т. – Т. 1: Спецслужби України у IX – середині XVII ст. / Ред. кол.: Грицак В. С. (співголова), Смолій В. А. (співголова), Сідак В. С., Белов О. Ф., Кудінов С. С., Фармагей О. І., Лисенко О. Є., Рубльов О. С., Степанков В. С., Ярмиш О. Н., Вронська Т. В. НАН України. Інститут історії України; Національна академія Служби безпеки України. Київ: Прометей, 2017. 246 с.
36. Україна крізь віки. В 15 т. Київ: Альтернативи, 1999-2000.
37. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. Черепанової С. О. Львів: Світ, 1994. 456 с.

- 38.Українська культура: Лекції за ред. Д. Антоновича / Упоряд. С. В. Ульяновська; вс. ст. І. М. Дзюби; перд сл. М. Антоновича; Додатки С. В. Ульяновської, В. І, Ульяновського. Київ: Либідь, 1993. 592 с.
- 39.Якубова Л. «Русский мир» в Україні: на краю прірви. Київ: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2018. 384 с.
- 40.Уривалкін О. М. Довідник з історії України. Київ: Дакор, КНТ, 2009. 1008 с.
- 41.Шевчук В. П., Тараненко М.Г. Історія української державності: курс лекцій. Київ: Либідь, 1999. 480 с.
- 42.Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В. М. Шейко. Київ: Кондор, 2006. 264 с.

11. Система оцінювання та вимоги

Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 20 балів, модульна контрольна робота – 30 балів, самостійна робота – 5 балів, індивідуально-дослідні завдання – 5 балів. На екзамені максимальна оцінка – 40 балів.

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)					
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуально-дослідні завдання		
10 балів	15 балів	2,5 балів	2,5 балів		
Змістовий модуль 2 (30 балів)				40 балів	100 балів
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	Індивідуально-дослідні завдання		
20 балів	20 балів	5 балів	5 балів		

Оцінювання навчальних досягнень студентів проводиться у відповідності до таблиці шкал:

Рейтингова оцінка з	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою
---------------------	----------------------------------	-----------------------------	--

кредитного модуля (навчальної дисципліни)		статистичні значення (у %)	екзаменаційна	залікова
90-100	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Історія та культура України».

При оцінюванні рівня знань студента, відповідно до «Тимчасового Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка», аналізу підлягають:

- **характеристики відповіді:** цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- **якість знань** (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- **ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику** під час розгляду ситуацій, практичних задач, в процесі політичної комунікації і соціалізації;
- **рівень володіння розумовими операціями:** вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- **досвід творчої діяльності:** вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- **самостійна робота:** робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння добувати інформацію з різноманітних джерел (нормативні, програмові; нормативні, преса), робота з комп'ютерною технікою, системою Internet .

Дані критерії є підставою для оцінювання рівня знань, умінь і навичок студентів на навчальних заняттях за дванадцятибальною системою:

Рівні	Оцінка в	Критерії оцінювання
-------	----------	---------------------

навчальних досягнень	балах (за 12-бальною шкалою)	
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути

		правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно- дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо- професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно

		визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, семінарські, лабораторні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).